

ASANSÖR SEKTÖRÜ RAPORU (2018)

SANAYİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sektörel Raporlar ve
Analizler Serisi

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
Tablolar Listesi.....	3
Kısaltmalar Listesi.....	4
YÖNETİCİ ÖZETİ	5
1. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU.....	6
1.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu.....	6
1.2. Sektörün Türkiye'deki Genel Durumu	8
1.3. Sektördeki Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler	8
1.4. Sektörün Alt Sektörleri ve Etkileşim Halinde Olduğu Diğer Sektörler.....	9
1.5. Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler	12
1.6. Sektörün Kapasite Kullanımı.....	12
1.7. Sektörün İşyeri Sayısı ve İstihdamı	12
1.8. Sektörün Üretim Değeri	13
1.9. Sektörün Cirosu	13
1.10. Sektörün Katma Değeri	13
1.11. Sektörün Ar-Ge Faaliyeti	14
1.12. Sektörün Elektrik Tüketimi	14
1.13. Sektörün Dış Ticareti	14
1.14. Sektörün Maliyet Bileşenleri	15
1.15. Sektörün 2014 - 2023 Projeksiyonu.....	15
2. SEKTÖRÜN SON ALTI AYLIK DEĞERLENDİRMESİ	16
2.1. Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler.....	16
2.2. Sektörün Üretim Endeksi Değerlendirmesi.....	16
2.3. Sektörün Kapasite Kullanım Oranı Değerlendirmesi	17
2.4. Sektörün İhracat ve İthalat Değerlendirmesi	17
KAYNAKÇA	17

Tablolar Listesi

Tablo 1. Yıllara Göre Asansör Periyodik Kontrol Verileri.....	7
Tablo 2. Asansör Yönetmeliği Kapsamında Görevlendirilen Onaylanmış Kuruluş Listesi	9
Tablo 3. Yetkilendirilen A Tipi Muayene Kuruluşu Listesi	10
Tablo 4. 2017 Yılı Asansör Sektörü Toplam İhracatı	14
Tablo 5. 2017 Yılı Asansör Sektörü Toplam İthalatı	14

Kısaltmalar Listesi

AB	Avrupa Birliği
Ar-Ge	Araştırma Geliştirme
GTİP	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
KKO	Kapasite Kullanım Oranı
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme Dairesi Başkanlığı
SGM	Sanayi Genel Müdürlüğü
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Türk asansör sektörü, Türkiye’de 1950’lerden sonra hareket kazanmış ve tamamen ithalat yoluyla ihtiyaçların karşılandığı bir sektör yapısından sıyrılarak kademeli olarak asansör montajı ve aksam imalatı alanlarında yerli ve milli üretimin arttığı bir sektör yapısına dönüşmüştür. Özellikle 1990’lardan sonra artan talebe karşılık olarak büyümesini ve gelişimini sürdürmektedir.

Türk asansör sektörünün cirosu genel olarak diğer sektörlerle göre düşük olmakla birlikte, yerine getirdiği işlev, toplumda geniş bir kitlelerinin asansörü en yaygın dikey ulaşım aracı olarak tercih etmesi nedeniyle, ülke sanayisi, ekonomisi ve istihdamı açısından önemli bir faaliyet alanıdır.

Dünyada gelişen yeni teknolojilerle birlikte, Türk asansör sektörü de büyük bir değişim sürecine girmiş ve dünya ticaretinde önemli pazar paylarına ulaşmış bulunmaktadır.

Türk asansör sektörünün doğrudan kentleşme ve buna bağlı olarak gelişim gösteren inşaat sektörü ile birlikte düşünülmesi gerekmektedir. Önümüzdeki dönemde, Türkiye’deki kentleşme sürecinin devam edeceği, eski yapıların yerine depreme dayanıklı yeni yapıların inşa edileceği gibi hususlar dikkate alındığında, inşaat sektörünün faaliyetlerine paralel olarak, asansör sektöründeki büyümenin devam etmesi kaçınılmaz olarak görülmektedir. Ayrıca Ortadoğu, Balkanlarda ve son zamanlarda Afrika ülkelerinde devam eden Türk yatırımları, asansör sektörünü pozitif yönde etkilemiş bulunmaktadır.

Ancak özellikle son dönemlerde Ortadoğu’da yaşanan sorunlar nedeniyle ister istemez asansör sektöründe pazar daralması meydana gelmiştir.

Dünya pazarını elinde tutan çok uluslu şirketlerin üretim alanlarını daha ucuz işgücüne sahip Asya ülkelerine taşımasıyla birlikte, ulusal şirketlerin rekabet gücünün zayıfladığı görülmektedir. Bu durum hem kullanıcı açısından, hem de ulusal asansör sektörünün gelişimi açısından önemli bir risk olarak değerlendirilmektedir.

Ancak yüz yılı aşkın bir tecrübe ve geçmişe sahip çok uluslu şirketlerin varlığına ve ulusal asansör sektörünün çok genç olmasına rağmen, Türkiye’nin konumu gereği elde etmiş olduğu başarının ve iş hacminin aynı oranda gelişmesini kaçınılmaz kılmaktadır.

Bu gelişmenin en önemli sebebi olarak asansör aksam üreticilerinin üretimde verimliliği yakalamış olmalarıdır. Bununla beraber yenilikçilik ve Ar-Ge faaliyetleri, sektörün gelecek perspektifinde büyük önem arz etmektedir.

1. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU

1.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu

Gümrük Birliği ile birlikte Türk ulusal mevzuatının Avrupa Birliği teknik mevzuatına uyumlu hale gelmesi, “Malların Serbest Dolaşım İlkesi” kapsamında sektörün ihracat şansını olumlu yönde arttırmıştır. Bu artış, sadece AB üyesi ülkelerle sınırlı olmayıp, tüm dünyada Türk ürünlerine olan güveni ve dolayısıyla talebi ortaya çıkarmış bulunmaktadır.

AB Komisyonu tarafından kabul edilen ve Mart 2014’te AB resmi gazetesinde yayımlanmış olan 2014/33/EU sayılı asansör direktifi, birebir uyumlaştırılarak Asansör Yönetmeliği (2014/33/AB) olarak mevzuatımıza kazandırılmıştır.

Asansörler ve asansörlere ait asansör güvenlik aksamalarının karşılamaı gereken temel sağlık ve güvenlik gerekleri ve bu ürünlerle ilgili piyasaya arz koşullarını belirleyen Asansör Yönetmeliği (2014/33/AB), 29/6/2016 tarihli ve 29757 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Ayrıca AB teknik mevzuatının Türk Mevzuatına dâhil edilmesi ve uluslararası standartların “Türk Standardı” olarak kabul edilmesiyle birlikte, EN 81 ailesi içerisinde yer alan uyumlaştırılmış standartlar, Türk Standardı olarak kabul edilmiştir.

Bu çerçevede, AB Standart Hazırlama Komitesince (CEN) kabul edilen ve Türk Standardları Enstitüsü tarafından uyumlaştırılarak yayımlanmış olan TS EN 81 - 20 ve TS EN 81 - 50 standartları 01/9/2017 tarihinde uygulamaya girmiştir. Bu tarih itibarıyla TS EN 81-1 +A3 ve TS EN 81-2 +A3 standartları yürürlükten kalkmıştır.

Bu noktada, yönetmelik ve standart ile ilgili geçiş dönemi içerisinde sektörün gerekli hassasiyeti göstererek uyum sağlaması, gerek rekabet gücü gerekse yeni pazarlara erişim için büyük önem arz etmektedir.

2012 yılında, toplamda 101.254 adet asansörün periyodik kontrolü yapılmış olup, 75.190 adet asansöre (%74) kırmızı etiket, 12.062 adet asansöre (%12) sarı etiket ve 14.002 adet asansöre de (%14) yeşil etiket iliştilmiştir.

2013 yılında, toplamda 152.278 adet asansörün periyodik kontrolü yapılmış olup, 96.542 adet asansöre (%64) kırmızı etiket, 11.407 adet asansöre (%7) sarı etiket ve 44.329 adet asansöre de (%29) yeşil etiket iliştilmiştir.

2014 yılında, toplamda 167.325 adet asansörün periyodik kontrolü yapılmış olup, 92.743 adet asansöre (%55) kırmızı etiket, 9.893 adet asansöre (%6) sarı etiket ve 64.689 adet asansöre de (%39) yeşil etiket iliştilmiştir.

2015 yılında, toplamda 203.231 adet asansörün periyodik kontrolü yapılmış olup, 117.993 adet asansöre (%58) kırmızı etiket, 7.856 adet asansöre (%4) sarı etiket, 8.289 asansöre (%4) sarı etiket ve 70.043 adet asansöre de (%34) yeşil etiket iliştilmiştir.

2016 yılında, toplamda 301.533 adet asansörün periyodik kontrolü yapılmış olup, 189.539 adet asansöre (%63) kırmızı etiket, 8.813 adet asansöre (%3) sarı etiket, 36.458 adet asansöre (%12) mavi etiket ve 66.723 adet asansöre de (%22) yeşil etiket iliştilmiştir.

2017 yılında, toplamda 369.073 adet asansörün periyodik kontrolü yapılmış olup, 196.803 adet asansöre (%53) kırmızı etiket, 11.338 adet asansöre (%3) sarı etiket, 77.037 adet asansöre (%21) mavi etiket ve 83.895 adet asansöre de (%23) yeşil etiket iliştilmiştir.

Tablo 1: Yıllara Göre Asansör Periyodik Kontrol Verileri

YILI	KIRMIZI	SARI	MAVİ	YEŞİL	TOPLAM
2012	75.190 (%74)	12.062 (%12)	-	14.002 (%14)	101.254
2013	96.542 (%64)	11.407 (%7)	-	44.329 (%29)	152.278
2014	92.743 (%55)	9.893 (%6)	-	64.689 (%39)	167.325
2015	117.993 (%58)	7.856 (%4)	8.289 (%4)	70.043 (%34)	203.231
2016	189.539 (%63)	8.813 (%3)	36.458 (%12)	66.723 (%22)	301.533
2017	196.803 (%53)	11.338 (%3)	77.037 (%21)	83.895 (%23)	369.073

2012, 2013, 2014, 2015, 2016 ve 2017 yılları için asansör periyodik kontrol sonuçları değerlendirildiğinde; kontrol edilen asansör sayısında ve yeşil etiket alan asansör sayısında önemli bir artışın sağlandığı görülmektedir.

Asansörlerin işletilmesi ve bakımına ilişkin kriterler, 24/06/2015 tarihli ve 29396 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Asansör, İşletme Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği ile belirlenmiş bulunmaktadır.

Asansörlerin periyodik kontrolüne ilişkin usul ve esaslar ile asansör periyodik kontrollerinde görev alacak olan A tipi muayene kuruluşlarının yetkilendirilmesi, yükümlülükleri ve denetimlerine ilişkin usul ve esaslar, 04/5/2018 tarihli ve 30411 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Asansörlerin periyodik kontrolleri için Bakanlık tarafından yetkilendirilen A tipi muayene kuruluşlarında görevlendirilecek olan muayene elemanlarının veya muayene elemanı adaylarının belgelendirilmesine ilişkin usul ve esaslar, 01/8/2016 tarihli ve 29788 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Asansör Periyodik Kontrollerini Gerçekleştirecek Muayene Personelinin Belgelendirilmesine Dair Tebliğ (SGM: 2016/18) ile belirlenmiştir. Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği gereği belgesi bulunmayan veya belgesi geçerli olmayan muayene elemanı, A tipi muayene kuruluşu tarafından periyodik kontrolde görevlendirilemez.

Son yıllarda yurtdışında montaj, komple (paket) asansör satışı gibi alanlarda da Türk firmalarının çalışmalar yaptığı görülmeye başlanmıştır. Ayrıca Türk Cumhuriyetleri, Orta Asya ve AB ülkelerinde asansör montaj işleri yapan firmalarımızın sayısında da önemli bir artış söz konusudur. Özellikle Afrika ülkeleriyle olan dış ticaretin gelişmesiyle birlikte, Türk asansör firmalarının bu ülkelerdeki yatırımlarını arttırmasına neden olmuştur.

Türkiye'den asansör aksamı ithal eden ülkeler yoğunlukla, AB ülkeleri, orta doğu ülkeleri ve Türk Cumhuriyetleridir. Ayrıca uzak doğudan Güney Amerika'ya kadar aksam ihracatı yapıyor olması rekabet gücünün kayda değer olduğunu göstermektedir. Ancak aksam ithalatının uzak doğu kökenli ürünler üzerinde yoğunlaştığı gözlemlenmektedir.

Özellikle uzak doğu kökenli ürünlerin ülkemizde kullanımının artışı, Avrupa normları çerçevesinde üretilen ürünlerimize yönelik olumsuz etkisini arttırmış bulunmaktadır. Bu nedenle, marka değeri ile yurtdışına ihracat kaleminde başarılarla sahip firmalarımızın, pazar içerisindeki konumlarını koruyabilmeleri için Ekonomi Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğüne söz konusu ithal ürünlere yönelik anti dumping uygulaması amacıyla bireysel başvurularda bulunmaları sektörün geleceği açısından büyük önem arz etmektedir.

Ayrıca çok uluslu şirketlerle kurulan ortaklıklar bu alanda ülkemizde yapılan yatırımları da çoğaltmıştır. Bugün Türk asansör sanayinde yer alan firmaların büyük bir bölümü dünyanın pek çok bölgesine ihracat yapabilme kabiliyetine erişmiş bulunmaktadır. Gerek ülke içindeki konut ihtiyacı ve buna bağlı olarak oluşacak olan potansiyel, gerekse ülkemizin coğrafi konumu itibarıyla sağladığı avantajlar nedeniyle önümüzdeki dönem, Türk asansör sektörünü çok önemli kılmaktadır.

1.2. Sektörün Türkiye'deki Genel Durumu

Günümüzde artan konut ihtiyacı ve buna istinaden yürütülen konut yapımı, asansör imalatını da hızlandırmıştır. Son yıllarda kentsel dönüşüm projelerinin de hayata geçirilmesi ile birlikte, sektörde önemli gelişmeler yaşanmaktadır.

Ülkemizde asansör sektörü; aksam imalatı, asansörün tesis edilmesi (montaj) ile bakım ve onarım olarak üç ana kolda faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte AB mevzuatına uyum çerçevesinde ülkemizde başlayan belgelendirme faaliyetleri ve asansörlerin periyodik kontrollerine ilişkin yürütülen tüm faaliyetler, sektörün gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır. Bu alanda çalışan yetişmiş kalifiye eleman sayısı her geçen gün artmaktadır.

Aksam imalatı, tamamen makine imalatının bir uzmanlık alanı olarak değerlendirilmektedir. Montaj işleri, mühendislik ve müteahhitlik hizmetlerini kapsamakta olup; çeşitli fabrikalarda üretilen aksamlar kullanılarak asansörün monte edilmesi sürecinin gerçekleştirilmesidir. Son yıllarda, yurtdışında montaj, paket asansör satışı gibi alanlarda da Türk firmalarının çalışmalarının attığı görülmektedir.

1.3. Sektördeki Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler

İç piyasada üretilen önemli asansör güvenlik aksamları; hız sınırlayıcı tertibat (hız regülatörü), güvenlik tertibatı (fren bloğu), hidrolik ve yaylı tamponlar, kapı kilit tertibatları ve kabinin düşmesini veya kontrolsüz hareket etmesini engelleyen tertibatlardır. Ancak hidrolik

asansörlerde kullanılması zorunlu olan boru kırılma valfinin, hidrolik güç ünitelerinin, hidrolik basınç kontrol ünitelerinin tedariki ithalata bağımlı durumdadır.

Kabin, makina - motor grubu, tam ve yarı otomatik kabin ve kat kapıları, halat, kumanda kartı, kumanda panosu, klavuz ray, gösterge elemanları, kata getirme sistemi, kat ve kabin butonierleri, aşırı yük sistemi, kabin ve karşı ağırlık süspansiyonları, hidrolik silindir, dişlisiz makina, fotosel, hız kontrol cihazları, kumanda sistemleri, paten, sensor, ray konsolları, denge zinciri, şalter, VVVF inverter, halat aparatları, kaskak, sistemler (Makina dairesiz sistemler) gibi diğer ana bileşenlerin tamamı Türk asansör sektörü tarafından yerli ürün olarak üretilmektedir.

Genel itibarıyla, Türk asansör sektörünün aksam imalatına bakıldığında elektrik tahrikli bir asansörün tesis edilebilmesinde dışa bağımlılık söz konusu değil iken, hidrolik tahrikli bir asansörün tesis edilebilmesinde ise dışa bağımlılık görülmektedir. Hidrolik tahrikli bir asansörün imalatına bakıldığında hidrolik güç ünitelerinin önemli bir üretim unsuru olarak yer aldığı görülmektedir. Ağırlıklı olarak hidrolik güç ünitelerinin %90'ı paket ünite olarak ülkemize ithal edilmektedir.

1.4. Sektörün Alt Sektörleri ve Etkileşim Halinde Olduğu Diğer Sektörler

Genel itibarıyla Türk asansör sektörü, asansör güvenlik aksamaları ile asansör montajında kullanılacak diğer aksamaların üretimini gerçekleştirmekle birlikte, asansör tasarımı ve montajı ile asansör bakım, onarım ve servis hizmetleri gibi alanlarda da faaliyet göstermektedir. Hizmet sektörü içerisinde yer alan “Onaylanmış Kuruluşlarla” ve “A Tipi Akredite Muayene Kuruluşları” ile yoğun etkileşim söz konusudur.

Tablo 2: Asansör Yönetmeliği Kapsamında Görevlendirilen Onaylanmış Kuruluş Listesi

SIRA NO	ONAYLANMIŞ KURULUŞUN ADI	KİMLİK NUMARASI
1	TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ	1783
2	KİWA BELGELENDİRME HİZMETLERİ A. Ş.	1984
3	TMMOB MAKİNE MÜHENDİSLERİ ODASI ASANSÖR KONTROL MERKEZİ	2022
4	ALBERK QA ULUSLARARASI TEKNİK KONTROL VE BELGELENDİRME ANONİM ŞİRKETİ	2138
5	SZUTEST TEKNİK KONTROL VE BELGELENDİRME HİZ. TİC. LTD. ŞTİ.	2195
6	UDEM ULUSLARARASI BELGELENDİRME DENETİM EĞİTİM MERKEZİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	2292
7	INSPECCO BELGELENDİRME VE GÖZETİM HİZMETLERİ A. Ş.	2459
8	TCS ULUSLARARASI BELGELENDİRME HİZMETLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	2513
9	D KARE GÖZETİM TEST VE BELGELENDİRME TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	2528
10	A1 BELGELENDİRME VE MUAYENE HİZMETLERİ LİMİTED ŞİRKETİ	2557
11	FEMKO ULUSLARARASI TEKNİK KONTROL EĞİTİM BELGELENDİRME LİMİTED ŞİRKETİ	2705
12	ALİMENT MÜH. ULUSLARARASI BELG. GÖZETİM VE EĞİTİM HİZ. TİC. LTD. ŞTİ.	2722
13	AND ULUSLARARASI DENETİM VE GÖZETİM HİZMETLERİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	2724
14	GCNTR ULUSLARARASI BELGELENDİRME, GÖZETİM, EĞİTİM VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	2729

15	KONTEST MÜHENDİSLİK MAKİNE İNŞAAT GIDA HAYVANCILIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	2741
16	ARTİBEL BELGELENDİRME TEKNİK KONTROL GÖZETİM VE EĞİTİM HİZ. LTD. ŞTİ.	2742
17	KBM TEKNİK KONTROL VE BELGELENDİRME LİMİTED ŞİRKETİ	2751

Asansörlerin periyodik kontrolü, Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği gereği Bakanlığımız tarafından yetkilendirildikten sonra ilgili idareler ile protokol imzalayan olan A tipi muayene kuruluşları tarafından yürütülmektedir.

A tipi muayene kuruluşlarının Bakanlığımız tarafından yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar, Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği ile belirlenmiş olup, 30 farklı A tipi muayene kuruluşu Bakanlığımızca yetkilendirilmiş ve kamuoyuna duyurulmuş bulunmaktadır.

Tablo 3: Yetkilendirilen A Tipi Muayene Kuruluşu Listesi

SIRA NO	A TİPİ MUAYENE KURULUŞUNUN ADI	A TİPİ MUAYENE KURULUŞUNUN ADRESİ
1	A1 Belgelendirme ve Muayene Hizmetleri Limited Şirketi	Şerifali Mahallesi Hendem Caddesi Açıkyüz Sokak No:34 Ümraniye / İSTANBUL
2	Alberk QA Uluslararası Teknik Kontrol ve Belgelendirme Anonim Şirketi	Barbaros Mahallesi Ak Zambak Sokak Varyap Grand Tower A Blok Kat:19 No:2 Ataşehir / İSTANBUL
3	Aliment Mühendislik Uluslararası Belgelendirme Gözetim ve Eğitim Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi	Kurttepe Mahallesi 83048 Sokak No:3 Çukurova/ADANA
4	AND Uluslararası Denetim ve Gözetim Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi	Yenisahra Mahallesi Atalay Caddesi No:19 Ataşehir / İSTANBUL
5	Asansör Kontrol Muayene Belgelendirme Eğitim ve Gözetim Taahhüt Ticaret Limited Şirketi	Döğol Caddesi 7/3 06580 Tandoğan / ANKARA
6	Artıbel Belgelendirme Teknik Kontrol Gözetim ve Eğitim Hizmetleri Limited Şirketi	Ziyabey Caddesi 1419. Sokak No: 7/4 06460 Balgat - Çankaya / ANKARA
7	AYK Teknik Muayene Hizmetleri Anonim Şirketi	Mustafa Kemal Mahallesi 2157/1 Sokak No:5/3 Çankaya / ANKARA
8	D Kare Gözetim Test ve Belgelendirme Ticaret Limited Şirketi	Cevizli Mahallesi Bağdat Caddesi Kazım Çakır İş Merkezi No:454/3 Maltepe / İSTANBUL
9	EKC Kalite Belgelendirme Muayene Eğitim Sanayi Ticaret Anonim Şirketi	Gaziosmanpaşa Mahallesi Ankara Caddesi 102/7 Gölbaşı / Ankara
10	Eskon Enerji Verimliliği Danışmanlık Periyodik Kontrol ve Mühendislik Hizmetleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi	Batı İş Merkezi 288/5 Sokak No:8 K:1 D:3 Bayraklı / İZMİR
11	FEMKO Uluslararası Teknik Kontrol Eğitim ve Belgelendirme Limited Şirketi	Kazımdirik Mahallesi 372/7 Sokak No:8 Bornova / İZMİR
12	Inspecco Belgelendirme ve Gözetim Hizmetleri Anonim Şirketi	Tavukçuyolu Çetin Caddesi Açıkyüz Sokak Inspecco PLaza No:2 Yukarı Dudullu 34775 Ümraniye / İSTANBUL

13	IQNORM Uluslararası Belgelendirme ve Muayene Test Hizmetleri Ticaret A. Ş.	Şerifali Mahallesi Türker Caddesi No:36/2 Ümraniye / İSTANBUL
14	KBM Teknik Kontrol ve Belgelendirme Limited Şirketi	Talatpaşa Mahallesi Pazaryolu Caddesi Sedai İş Merkezi No:2 K:2 D:27 Esenyurt / İSTANBUL
15	Kiwa Meyer Belgelendirme Hizmetleri Anonim Şirketi	Tepeören Mevkii Ankara Asfaltı Maret Arkası ITOSB 9. Cadde No:15 Tuzla / İSTANBUL
16	Kontest Mühendislik Makine İnşaat Gıda Hayvancılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	İhsaniye Mahallesi Sultan Cem Caddesi Şen Apartmanı No:16/1 Selçuklu / KONYA
17	MBT Mühendislik Tıbbi Cihazlar İç ve Dış Ticaret Limited Şirketi	İncilipınar Mahallesi 36005 Nolu Sokak Tersan İş Merkezi No:3 Daire:12 Şehitkamil / GAZİANTEP
18	MSC Uluslararası Belgelendirme Teknik Kontrol ve Özel Eğitim Hizmetleri Dış Ticaret Limited Şirketi	Bağdat Caddesi Mustafa Mazhar Sokak No:1 D:11 Selamiçeşme - Kadıköy / İSTANBUL
19	Royalcert Belgelendirme ve Gözetim Hizmetleri Anonim Şirketi	Karaman Çiftlik Yolu Caddesi Kar Plaza E Blok No:47/13 34752 Ataşehir / İSTANBUL
20	SRK Teknik Mühendislik Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Halkalı Merkez Mahallesi 1. Posta Sokak Cadde 24 Rezd. No: A-12 K:5 D: 65 Küçükçekmece / İSTANBUL
21	S&Q Mart Kalite Güvenlik Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Girne Mahallesi Girne Caddesi No:125-127 34852 Maltepe / İSTANBUL
22	SZUTEST Uygunluk Değerlendirme Anonim Şirketi	SZUTEST Plaza Yukarı Dudullu Mahallesi Nato Yolu Caddesi Çam Sokak No:7 Ümraniye / İSTANBUL
23	TCS Uluslararası Belgelendirme Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Küçükbakkalköy Mahallesi Yanardağ Sokak NO:9/11 D:1 Ataşehir / İSTANBUL
24	Teknik Muayene Eğitim Ekspertizlik Kalite ve İş Güvenliği Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi	Fulya Mahallesi Ortaklar Caddesi Sakızağacı Sokak No:1/K Mecidiyeköy - Şişli / İSTANBUL
25	TMMOB Makina Mühendisleri Odası Asansör Kontrol Merkezi	Tepekule Kongre ve İş Merkezi Anadolu Caddesi No:40 Kat:M1-M2 35010 Bayraklı / İZMİR
26	Türk Standartları Enstitüsü (Muayene Gözetim Merkezi Başkanlığı)	100. Yıl Bulvarı Cevat Dünder Caddesi 1236. Sokak No:1 Ostim - Yenimahalle / ANKARA
27	UNIVERSAL Sertifikasyon ve Gözetim Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi	Necip Fazıl Bulvarı Keyap Sitesi E2 Blok No:44/84 Yukarı Dudullu - Ümraniye / İSTANBUL
28	UZMAN GRUP Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Eğitim Enerji ve Çevre Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi	19 Mayıs Mahallesi Çimenli Sokak No:10 A1/1 Nilüfer/BURSA
29	Ümraniye Belediyesi Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü Asansör Muayene Hizmetleri	Atatürk Mahallesi Fatih Sultan Mehmet Caddesi No:63 Ümraniye 34761 İSTANBUL
30	3 EN Periyodik Kontrol Mühendislik Hizmet Makine İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	600 Evler Mahallesi 600 Evler Atatürk Caddesi No:61/A Bandırma / BALIKESİR

Türk asansör sektörünün doğrudan kentleşme ve buna bağlı olarak gelişim gösteren inşaat sektörü ile sürekli etkileşim halindedir. Önümüzdeki dönemde, Türkiye'deki kentleşme sürecinin hızla devam edeceği dikkate alındığında, inşaat sektörüne paralel olarak, Türk asansör sektöründe de büyümenin devam edeceği kaçınılmaz olacaktır.

1.5. Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler

Asansör sektörü genel itibarıyla aksam üretimi, asansör tasarımı ve montajı ile asansör bakım ve onarımı gibi 3 ana kolda faaliyet göstermektedir.

Asansör aksam üretimi, özellikle Marmara Bölgesinde; İstanbul, Kocaeli, Bursa illerinde, Ege Bölgesinde; İzmir ilinde, İç Anadolu Bölgesinde ise; Ankara, Konya ve Kayseri illerinde, Akdeniz Bölgesinde; Antalya ilinde, Doğu Anadolu Bölgesinde; Malatya ilinde yoğunlaşmış bulunmaktadır.

Sektöre ülkemiz sınırları dahilinde gerçekleştirilen asansör montajı açısından bakıldığında ise, coğrafi nedenlerden kaynaklanan herhangi bir olumsuzluk yaşanmamaktadır. Asansör montaj firmaları gerek montaj gerekse tasarım konularında, ülkemizde 7 coğrafi bölgede 81 ilde faaliyet gösterebilen eğilimindedirler.

Bakım işi yapan firmalar da ihtiyaç oranında bölgelere dağılmış durumdadırlar. Bakım firmaları bağımsız olarak veya İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana, Antalya, Samsun, Trabzon, Konya, Kayseri, Kocaeli, Gaziantep, Diyarbakır gibi büyük şehirlerde kurulmuş olan asansör montaj firmalarının yetkili servisi olarak faaliyetlerini diğer şehirlerde yürütmektedirler.

1.6. Sektörün Kapasite Kullanımı

Sanayi Sicil Kanunu kapsamında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı sanayi sicil kayıtlarında yer alan ve yıllık işletme cetveli veren 2.337 adet asansör montaj ve asansör aksam imalat firmasından hareketle, sektöre ilişkin kapasite kullanım oranı (KKO) ortalama olarak % 60 seviyesinde gerçekleşmiştir.

1.7. Sektörün İşyeri Sayısı ve İstihdamı

6948 sayılı "Sanayi Sicil Kanunu" gereği, sanayi sicil kaydı bulunan asansör montaj ve asansör aksam imalat firması sayısı toplamda 2.988 adettir. Ayrıca yıllık işletme cetveli veren asansör montaj ve asansör aksam imalat firması sayısı da 2.337 adettir.

Sanayi sicil uygulamaları kapsamında asansör montaj firmalarınca Bakanlığımıza iletilen yıllık işletme cetveli verileri dikkate alındığında, idari personel ile birlikte sektörde çalışan kişi sayısının 37.270 kişi olduğu görülmektedir.

Asansör İşletme, Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği gereği Türk Standardları Enstitüsü tarafından asansörler için hizmet yeterlilik belgesi (HYB) verilen firma sayısı 2.438 adettir.

Asansör sektörü yüksek seviyede yerel istihdam sağlayan bir sektör yapısına sahiptir. Asansör sektörünce yürütülen bütün faaliyetler, günümüzün en önemli sorunu olan istihdam karşısında bölgesel iş sahası sağlayan önemli bir çalışma alanı olarak kabul edilebilir.

Asansörler; buzdolabı, televizyon, otomobil gibi sanayi ürünlerinden farklı olarak, kullanılacağı yerde ve genellikle o bölgede veya yörede yaşayan insanlar tarafından monte edilen, periyodik bakımı ve periyodik kontrolleri yapılması zorunlu olan ürünlerdir. Ayrıca, çok katlı binalar, konut sorunun çözümünde önemli bir çıkış yoludur ve bu yolla çözüme ulaşmak, asansörlerin ve sektörün başarısına bağlıdır. Asansör sektörü, bu nedenlerle stratejik sektör olarak kabul edilebilir.

Sektör içerisinde üretim faaliyetleri dışında bakım ve onarım işleri büyük bir istihdam potansiyeli oluşturmaktadır. Asansörlerin emniyetli çalışması için şart olan ve bu nedenle yasal zorunluluk olarak ilgili mevzuatta belirtilmiş olan periyodik bakım ve yılda bir yapılması zorunlu olan periyodik kontroller neticesinde çok sayıda kişiye iş imkânı sağlamaktadır.

1.8. Sektörün Üretim Değeri

Türk asansör sektörü, yerine getirdiği işlev, geniş halk kitlelerinin asansörü en yaygın dikey ulaşım aracı olarak tercih etmesi nedeniyle, ülke sanayisi ve ekonomisi açısından önemli bir faaliyet alanıdır.

Türk asansör sektörünün doğrudan kentleşme ve buna bağlı olarak gelişim gösteren inşaat sektörü ile birlikte düşünülmesi gerekmektedir. Önümüzdeki dönemde, Türkiye'deki kentleşme sürecinin hızla devam edeceği dikkate alındığında, inşaat sektörüne paralel olarak, Türk asansör sektöründe de büyümenin hızlı bir şekilde devam edeceği kaçınılmaz bir durumdur.

Bu nedenlerden dolayı, Türk asansör sektörünün stratejik öneme sahip bir sektör olarak taraflı tarafsız bütün kesimlerce kabul edilmesi gerekmektedir.

1.9. Sektörün Cirosu

2017 yılı ihracat ve ithalat rakamlarına bakıldığında; 2017 yılı için dış ticaret hacmi toplamda 383 milyon (\$) seviyesinde gerçekleşmiştir.

Türk asansör sektörünün faaliyet alanı dikkate alındığında, üretilen binaya göre yıllık montaj sayısı, belgelendirme hizmetleri, periyodik kontrol hizmetleri, aksam üretimi, bakım ve servis hizmetleri genelinde yaklaşık 1-1,5 Milyar (\$) seviyelerinde bir ciroya sahip olduğu görülmektedir.

1.10. Sektörün Katma Değeri

Asansör bir makine olarak insanlara refahı hissettiren, moral veren teknolojik bir üründür. Asansör; diğer sanayi ürünlerinden farklı olarak, kullanılacağı yerde ve genellikle o bölgede veya yörede yaşayan insanlar tarafından monte edilen ve bakımı yapılan, periyodik olarak yılda bir defa muayenesi gerçekleştirilmesi zorunlu olan ürün grubu içerisinde yer almaktadır.

Türk asansör sektörü gerek montaj gerekse bakım ve servis hizmetleri açısından yaygın bir sektör yapısıyla bölgesel istihdama önemli katkısı bulunmaktadır. Ayrıca yıllık kontrollerde

etkin olan A tipi muayene kuruluşlarının kendi bünyelerinde sağladıkları istihdam ile önemli ölçüde katma değer yaratmaktadır.

1.11. Sektörün Ar-Ge Faaliyeti

Türk asansör sektörünün en önemli ve en temel sorunu; sektör Ar-Ge alt yapısının güçlendirilmesine yönelik çalışmaların azlığı veya tamamen yetersizliğidir.

Türk asansör sektörünün genel yapısı incelendiğinde, asansör firmalarınca hazır proje uygulamaları ile üretimin içerisinde yer aldığı görülmektedir. Çoğu firmanın kendi proje uygulamalarını üretmesi ve geliştirmesi gerekmektedir. Ancak firmaların araştırma geliştirme faaliyetlerine yönlendirilmesi için finansal desteklerin gerekli olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple sektörün gerek Bakanlığımız gerekse diğer kurum ve kuruluşların desteklerinden asgari şartlarda faydalanması gerekmektedir.

1.12. Sektörün Elektrik Tüketimi

Sanayi Sicil Kanunu kapsamında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı sanayi sicil kayıtlarında yıllık işletme cetveli verenler arasında yer alan 2.337 adet asansör montaj ve asansör aksam imalat firmasından alınan veriler neticesinde, sektörün geneli için toplam elektrik tüketiminin 116.512.183 kw/h olduğu görülmüştür.

1.13. Sektörün Dış Ticareti

Avrupa Birliği Müktesebatına bire bir uyumla birlikte asansör sektörü için Avrupa'da önemli bir pazar alanı oluşmuş ve son yıllarda bu alanda dış ticaret hacmi yükselişine devam etmiştir.

Asansör sektöründe dış ticaret konusunda en güçlü ve dış ticaret fazlası veren alan yıllardır asansöre ait aksam ve parça üretimidir. Bu alan asansör ithalat ve ihracatını dengeleme noktasında ciddi bir pozisyona sahip olup 2017 yılı dış ticaret rakamları bu durumu desteklemektedir. Bu alanda verilmiş olan 8 milyon \$'lık dış ticaret fazlalığı bu durumun en önemli göstergesi olarak kabul edilebilir.

Tablo 4: 2017 Yılı Asansör Sektörü Toplam İhracatı

GTİP NO	GTİP TANIMI	İhracat \$
842810	Asansörler	58.507.910
843131	Asansörlere ait aksam ve parçalar	101.359.096
Toplam		159.867.006

Kaynak: TÜİK

Tablo 5: 2017 Yılı Asansör Sektörü Toplam İthalatı

GTİP NO	GTİP TANIMI	İthalat \$
842810	Asansörler	131.491.304

843131	Asansörlere ait aksam ve parçalar	93.176.437
Toplam		224.667.741

Kaynak: TÜİK

Burada dikkat edilecek husus ise 65 milyon \$'lık dış ticaret açığı bu sektör için ülkemizde yeterli kapasite olmasına rağmen yüksektir. Dış ticaret açığının sektöre olan etkisinin azaltılması noktasında Ekonomi Bakanlığı tarafından uygulamaya konulan "Girdi Tedarik Stratejisi" büyük önem arz etmektedir.

1.14. Sektörün Maliyet Bileşenleri

Aksam üretiminde belgelendirme, tasarım, malzeme ve işçilik maliyetleri, asansör montaj işinde belgelendirme, tasarım ve işçilik maliyetleri, asansör bakım ve servis hizmeti işinde ise işçilik maliyetleri, maliyet bileşeni olarak yer almaktadır.

1.15. Sektörün 2014-2023 Projeksiyonu

Önümüzdeki dönem itibarıyla, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının (TOKİ), belediyelerle işbirliği halinde Kentsel Yenileme ve Gecekondu Dönüşüm Projelerine, alt gelir grubuna ve yoksullara yönelik sosyal konut projelerine, İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Diyarbakır gibi büyükşehirlerimizde kentsel dönüşüm projelerine ve orta ölçekli il ve ilçelerimizde örnek yerleşim birimlerini oluşturma projelerine ağırlık vereceği ve inşaat sektörünün bu noktada atılım içerisinde olacağı düşünüldüğünde, binalarla bütünleşik sistemler olarak monte edilmesi gereksinimi olan asansörler konusunda, Türk asansör sektörünün atılıma geçeceği öngörülmektedir.

Türk asansör sektörü ve sektörün teknolojik yapısının geliştirilebilmesi için, TOKİ tarafından önümüzdeki dönem içerisinde yürütülecek projelerin çok önemli fırsatları sunacağı gerçeğini ortaya koymaktadır.

Bu nedenle, gerek kamusal gerekse sektörel alanda sürecin iyi yönetilmesi gerekmektedir. Türk asansör sektörünün hem asansör hemde aksam imalatında, markalaşma ile paralellik oluşturacak şekilde kalite ve güvenlik esaslarını ön planda tutacak yeni tasarımlar geliştirmesi, sektörün gerek iç piyasada gerekse dış piyasadaki pazar payının büyümesine olumlu katkıları olacaktır.

Ancak sanayi sicil sistemine giren 2.988 adet asansör montaj ve asansör aksam imalat firması sayısına bakıldığında, sürekli olarak bölünerek çoğalan bir sektör yapısı ile karşı karşıya kalındığı gerçeği altında bu durumun avantaja dönüştürülmesinin ne kadar zor olabileceği hususunun atlanmaması gerekmektedir. Türk asansör sektörü içerisinde yer alan unsurların bir araya gelerek işbirliği güçbirliği oluşturması artık kaçınılmaz bir durumdur.

KOBİ ölçeğinde bulunan asansör monte edenlerin ve aksam imalatçılarının işbirliği-güçbirliği anlayışıyla bir araya gelerek; ortak tedarik, ortak tasarım, ortak pazarlama, ortak laboratuvar, ortak imalat, ortak hizmet sunumu ve benzeri konular ile Orta-Yüksek ve Yüksek Teknoloji alanlarında hazırlayacakları ortak imalata yönelik çalışmalarda bulunulması büyük önem arz etmektedir.

Bu fırsat dahilinde işbirliği-güçbirliği projesi ile bir araya gelen ortak tedarik, ortak tasarım, ortak pazarlama, ortak laboratuvar, ortak imalat, ortak hizmet sunumu ve benzeri konular ile Orta-Yüksek ve Yüksek Teknoloji alanlarında hazırlanan ortak imalat çalışmalarını yürüten sektör temsilcilerinin sektör adına önemli bir misyonu yerine getirdiği ve getirmeye devam edeceği gerçeğini ortaya çıkarmış bulunmaktadır. Türk asansör sektörü bileşenleri bu yapıyı yani GETA'yı örnek almalı veya bu yapı içerisinde yer almaya çalışmalıdır. Özetle sektörün tek çıkış kapısının bu şekilde birleşmek olacağı gerçeğinin tüm samimiyetiyle görülmesi ve eyleme dönüştürülmesi olacaktır.

2. SEKTÖRÜN SON ALTI AYLIK DEĞERLENDİRMESİ

2.1. Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler

Ülkemizde pek çok sektörde olduğu gibi asansör sektöründe de belirli bir gelişme gözlenmektedir. İstanbul ve İzmir'de gerçekleştirilen uluslararası fuarların katkılarıyla, Türk firmaları ve bu firmaların yeni tasarımları dış ticaretimize olumlu yönde yansımalar getirmektedir. Ancak İstanbul'da eşzamanlı olarak gerçekleştiren iki farklı fuar organizasyonu asansör sektörünün bölünmüşlüğü'nün göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır. Sektör temsilcilerinin bu konuyu tüm samimiyetleri ile değerlendirmesi ve söz konusu bölünmüşlük görüntüsünden bir an önce uzaklaşılması Bakanlığımız açısında önem arz etmektedir.

Ülkemizin Arap Yarımadasındaki ülkelere yönelik girişimleri neticesinde bu ülkelerin yeniden yapılandırılmasında Türk asansör sektörünün bu gelişmelerden önemli bir pay alacağı öngörülmektedir.

Kentsel Dönüşüm Yasası ile inşaat sektörüne paralel olarak iç piyasada asansör sektöründe ciddi gelişmeler yaşanacağı öngörülmektedir.

2.2. Sektörün Üretim Endeksi Değerlendirmesi

Türkiye'de yaklaşık olarak 570.000 adet asansör tesis edilerek hizmete açılmış olup, bugün itibarıyla eski ve yeni olarak tanımlanan bu asansörlerin büyük bir bölümü halen kullanılmaktadır.

Asansör sektörü faaliyetleri kapsamında yeni asansör montajına ilişkin olarak bir değerlendirme yapılırsa, 2008 yılına kadar artış gösteren yeni asansör montaj sayısı küresel krizin etkisiyle 2009 yılında düşüş eğilimi içerisine girmiş olup, 2013, 2014, 2015, 2016 ve 2017 yılları itibarıyla yeniden yükselişe geçmiş bulunmaktadır.

Kentsel dönüşümün uygulamaya alınması ve Bakanlığımız tarafından 2015 yılı içerisinde zorunlu uygulamaya alınan "Mevcut Asansörlerin Güvenlik Seviyesinin Artırılması" konusundaki çalışma neticesinde özellikle aksam üretiminde önemli gelişmeler yaşanacaktır. Burada önemli olan "Mevcut Asansörlerin Güvenlik Seviyesinin Artırılması" projesi boyunca dışa bağımlı kalmadan, ithalat yapmadan kendi kendine yeten bir sektör programının doğru

bir şekilde yönetimi olacaktır. Bu durum Türk asansör sektörüne sorumluluk yüklemekte olup, var olan kapasitesi ve tecrübesi nedeniyle başarının gelişi kaçınılmaz olarak değerlendirilmektedir.

2.3. Sektörün Kapasite Kullanım Oranı Değerlendirmesi

Sanayi Sicil Kanunu kapsamında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından oluşturulan sanayi sicil kayıtları incelendiğinde, işletme cetveli sunan 2.337 adet asansör montaj ve asansör aksam imalat firmasından hareketle, ortalama olarak % 60 seviyesinde kapasite kullanım oranına sahiptir.

2.4. Sektörün İhracat ve İthalat Değerlendirmesi

2017 yılı toplam ithalat ve ihracat verilerine bakıldığında asansör sektörünün yaklaşık olarak 159 milyon \$ ihracat değerine karşılık 224 milyon \$ ithalat değerini ortaya koyduğu görülmekte olup asansör sektörünün dış ticaret hacmi yaklaşık olarak 383 milyon \$ seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bu rakamlara göre bir değerlendirme yapıldığında sektörün yaklaşık olarak 65 milyon \$'lık dış ticaret açığı vermiş olduğu görülmektedir.

Bu değerler genel olarak analiz edildiğinde, asansör aksam ve parçalarında yerli üretim kapasitemiz veya arzımız bulunmasına rağmen, yerli montaj firmalarının ithalat tercihinde bulunduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

1. SGM Sanayi Sicil Kayıtları
2. TÜİK Verileri
3. Türk Standardları Enstitüsü verileri
4. AB Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluşlar Bilgi Sistemi Kayıtları